УДК 658.12.3 **DOI: https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i61.127729**

ЕКОНОМІЧНА СУТЬ КОНТРОЛІНГУ ПРОЦЕСІВ ФОРМУВАННЯ ПАКЕТУ СТРАТЕГІЧНИХ ІННОВАЦІЙНИХ РІШЕНЬ ПІДПРИЄМСТВА

Морозова Л.В., ст. викладач (НА НГУ)

В статті проведено аналіз економічної суті контролінгу, з точки зору управління підприємством в сучасних умовах господарювання. Аналізуються основні тенденції управління сучасною високотехнологічною компанією, на основі чого пропонується пакет стратегічних інноваційних рішень підприємства на основі провідних тенденцій розвитку інформаційної економіки. Досліджено, що однією з основних складових інформаційної економіки є електронний бізнес, який створює значні можливості для реалізації інноваційних проектів підприємства в Інтернет.

Ключові слова: інновації, інформаційна економіка, стратегічні рішення, контролінг, підприємство, бізнес.

© Морозова Л.В.

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СУТЬ КОНТРОЛЛИНГА ПРОЦЕССОВ ФОРМИРОВАНИЯ ПАКЕТА СТРАТЕГИЧЕСКИХ ИННОВАЦИОННЫХ РЕШЕНИЙ КОМПАНИИ

Морозова Л.В., ст. преподаватель (НА НГУ)

В статье проведен анализ экономической сути контроллинга, с точки зрения управления предприятием в современных условиях хозяйствования. Анализируются основные тенденции управления современной высокотехнологичной компанией, на основе чего предлагается пакет стратегических инновационных решений предприятия на основе ведущих тенденций развития информационной экономики. Доказано, что одной из основных составляющих информационной экономики является электронный бизнес, который создает значительные возможности для реализации инновационных проектов предприятия в Интернет.

Ключевые слова: инновации, информационная экономика, стратегические решения, контроллинг, предприятие, бизнес

ECONOMIC ESSENCE OF CONTROLLING THE PROCESSES OF FORMING THE PACKAGE OF STRATEGIC INNOVATIVE SOLUTIONS OF THE COMPANY

Morozova L.V., senior lecturer
(National Academy of the National Guard of Ukraine)

The processes of functioning and development of market relations in Ukraine to a large extent are conditioned by its openness to the outside world. Progressive globalization, increasing the influence of the technological factor, especially information and communication systems, the growth of the role of information resources in the modern world economy have formed the prerequisites for the formation of a new form of industrial and commercial relations, known as "information economy". In the light of these global trends, there is a need to ensure the process of rapidly adopting innovative solutions to facilitate the operation of the enterprise in the conditions of the information economy.

In order to obtain a stable competitive advantage in the market in the conditions of information economy, a high-tech enterprise should actively innovate in the process of production and commercial activity. Controlling the process of adopting strategic decisions on the implementation of innovations should be carried out in certain areas, the main of which are organizational.

The conditions of the information economy dictate the need to take into account the factor of communication and information base for innovative projects, which stipulates the need for the formation of information and communication direction, which should include appropriate solutions.

One of the main components of the information economy is the electronic business, which creates significant opportunities for the implementation of innovative enterprise projects on the Internet. In connection with this, there is a need to take into account the direction of electronic integration. The indicated direction should include e-business solutions and solutions to the platform on the Internet.

Thus, in this study, the reflection and analysis of the main strategic innovations of the enterprise in the conditions of the information economy have been reflected.

Keywords: innovations, information economy, strategic decisions, controlling, enterprise, business

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями. Процеси функціонування й розвитку ринкових відносин в Україні в значній мірі обумовлюються її відкритістю зовнішньому світу. Прогресуюча глобалізація, посилення впливу технологічного фактору, особливо інформаційно-комунікаційних систем, зростання ролі інформаційних ресурсів у сучасній світовій економіці сформували необхідні передумови для формування нового укладу виробничо-комерційних відносин, який отримав назву «інформаційна економіка». У світлі вказаних глобальних тенденцій виникає необхідність забезпечення процесу оперативного прийняття інноваційних рішень для сприяння функціонування підприємства в умовах інформаційної економіки [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій та виділення невирішених частин загальної проблеми. В роботах [2-6] піднімаються питання, пов'язані із загальними особливостями інформаційної економіки та специфікою здійснення виробничо-комерційної діяльності в нових умовах. При цьому на сьогодні в літературі відсутні аналіз економічної суті контролінгу управління сучасним високотехнологічним підприємством, а також цілісна методика формування пакету стратегічних інноваційних рішень підприємства в умовах інформаційної економіки, що й визначає актуальність теми даного дослідження.

Отже **метою** роботи є аналіз економічної суті контролінгу управління сучасним високотехнологічним підприємством та обґрунтування пакету стратегічних інноваційних рішень підприємства на основі провідних тенденцій розвитку інформаційної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для отримання стійкої конкурентної переваги на ринку в умовах інформаційної економіки високотехнологічному підприємству слід активно впроваджувати інновації в процесі здійснення виробничо-комерційної діяльності. Контролінг процесу прийняття стратегічних рішень щодо впровадження інновацій слід здійснювати за певними напрямками, структура яких наведена на рис.1.

Перш за все необхідно планувати організаційні заходи стосовно інноваційних проектів, які повинні передбачати аналіз зовнішнього середовища, вивчення можливостей розширення діяльності підприємства, формування інфраструктури інноваційних проектів. Здійснення таких заходів слід передбачати в рамках загально-організаційного напрямку. Цей напрямок повинен містити наступні рішення – маркетингові, диверсифікаційні та адаптаційні [7].

Пакет маркетингових рішень має містити в собі наступні рішення:

1) створення науково-дослідних центрів, які здійснюють конкурентну розвідку особливостей новітніх технологічних рішень в інших країнах.

Конкурентна розвідка сприятиме дослідженню та впровадженню інновацій в практику діяльності підприємств України. Основні категорії задач, що можуть бути вирішені за допомогою такої розвідки, є: розроблення стратегічних та тактичних заходів щодо впровадження новацій; аналіз проблеми і забезпечення раннього її попередження; вилучення

знань про основні тенденції науково-технологічного розвитку;

2) використання методів і методик електронного маркетингу для аналізу інноваційного середовища та пошуку ринків збуту результатів інноваційної діяльності. Методи та методики електронного маркетингу створять можливості інформаційного пошуку та аналізу у більш широкому спектрі аналітичних матеріалів;

3) формування мережі посередників для збуту інноваційної продукції.

Рис. 1. Класифікація стратегічних інноваційних рішень підприємства в умовах інформаційної економіки

Диверсифікаційні рішення спрямовані на пошук можливостей розширення інноваційної діяльності підприємства і мають містити в собі наступні заходи:

1) створення центрів дистанційного навчання за програмами, що враховують новітні науково-технологічні розробки в галузях. Дистанційне навчання дасть змогу спеціалістам вдосконалювати свої знання, вміння та навички без відриву від основної діяльності;

2) створення й обґрунтування інноваційних контент-проектів в Інтернет, що містять пропозиції для спільних міжнародних проектів. Обґрунтовані й логічно побудовані контент-проекти з інноваційними пропозиціями в Інтернет дозволять вийти підприємству з конкретними пропозиціями щодо співпраці з провідними світовими компаніями певної галузі.

Адаптаційні рішення покликані забезпечити пристосування інноваційної стратегії підприємства до умов інформаційної економіки. Такими рішеннями можуть виступати:

1) реалізація ідеї аутсорсингу стосовно інноваційної діяльності підприємств. Використання аутсорсингу

дасть можливість передачі іншим установам-партнерам тих функцій, які можуть бути ними виконані швидше і більш ефективно;

2) формування робочих груп з питань створення типових для конкретної галузі схем реінжинірингу бізнес-процесів на основі врахування особливостей процесу впровадження нових технологій. Робочі групи мають створюватися з активною участю вчених і провідних спеціалістів, що дасть можливість наукового обґрунтування перебудови бізнес-процесів під конкретні реалії інноваційного середовища;

3) забезпечення інформаційної безпеки підприємства. Система інформаційної безпеки покликана забезпечувати збереження державної й іншої таємниць, захищати інформаційно-телекомунікаційну інфраструктуру від впливу інформаційної зброї, погроз інформаційного тероризму й інформаційного криміналу.

Умови інформаційної економіки диктують необхідність врахування фактору комунікацій та інформаційної бази для інноваційних проектів, що обумовлює потребу у формуванні інформаційно-комунікаційного напрямку, який повинен містити в собі відповідні рішення [8].

Так, у якості комунікаційних рішень виступають:

1) проведення електронного консалтингу спеціалістів підприємств провідними вченими за результатами науково-технічних розробок. Електронний консалтинг забезпечить онлайнове консультування спеціалістів за питаннями впровадження інновацій;

2) інтеграція всіх засобів зв'язку підприємств шляхом створення уніфікованих комунікацій. Уніфіковані комунікації дозволять підвищити якість бізнес-процесів підприємства. Стандартизація комунікаційних засобів дасть змогу розширення виробничо-комерційних зв'язків підприємства.

Рішення стосовно інформаційної бази мають передбачати:

1) формування на галузевому рівні комплексної стратегічної програми впровадження нових інформаційних технологій в практику діяльності вітчизняних компаній. Дана програма повинна враховувати наступні параметри: економічна доцільність впровадження конкретної технології; цикл використання технології; можливість адаптації технології до умов технологічної інфраструктури підприємств певної галузі; відповідність функціональних можливостей технології нормативно-законодавчій базі України;

2) створення банків інформаційних ресурсів на галузевому рівні і на рівні конкретних підприємств. Банки інформаційних ресурсів сприятимуть накопиченню та зберіганню необхідної інформаційної бази для вирішення локальних задач діяльності підприємств;

3) формування web-порталів з інформаційними вітринами технологічних інновацій підприємства. Web-портали з описанням технологічних новацій дадуть можливість ознайомлення широкої аудиторії з метою подальшого обміну досвідом і продажу технологічних рішень, обговорення пропозицій щодо вдосконалення новацій [9].

Однією з основних складових інформаційної економіки є електронний бізнес, який створює значні можливості для реалізації інноваційних проектів підприємства в Інтернет. У зв'язку з цим виникає необхідність врахування напрямку електронної інтеграції. Вказаний напрямок повинен передбачати рішення щодо електронного бізнесу та рішення стосовно платформи в Інтернет.

До рішень щодо електронного бізнесу мають відноситися:

1) забезпечення можливостей інтеграції компонент електронного бізнесу

в повсякденну торгівельну діяльність підприємств. Мається на увазі створення сприятливих технологічних умов для електронного бізнесу, що дасть можливість розширення географії діяльності підприємства, виходу на нові ринки збуту, посилення іміджу та торгівельної марки підприємства на світовому ринку;

2) створення торгівельних майданчиків, електронних магазинів, інтернет-аукціонів результатів інноваційної діяльності українських підприємств. Це дасть можливість реклами в широкій аудиторії та отримання економічного ефекту від диверсифікації торгівельної діяльності.

Рішення стосовно платформи в Інтернет повинні передбачати:

1) використання технологій Інтернет/Екстранет для створення мережевих співтовариств інтернет-компаній і традиційних підприємств. Функціонування таких мережевих співтовариств забезпечить як розширення сегменту електронної торгівлі, так і якісне покращання продуктів електронного бізнесу [10];

2) створення інформаційно-комерційних Інтернет-порталів підприємства. Під фінансово-комерційними Інтернет-порталами розуміються комплексні рішення, які засновуються на використанні інтерактивних мультимедійних web-сайтів и мобільних засобів зв'язку.

Висновки*:* Таким чином, в даному дослідженні знайшли свого відбиття аналіз і систематизація основних стратегічних інноваційних рішень підприємства в умовах інформаційної економіки.

Наукова новизна даного матеріалу визначається систематизацією інформації стосовно особливостей і характеристик інноваційних рішень з точки зору формування стратегії розвитку підприємства в інформаційній економіці.

Практичне значення проведеного дослідження полягає в удосконаленні процесу формування управлінських рішень на основі використання систематизованих особливостей інформаційної економіки.

Подальшим напрямком даного дослідження може виступати розроблення методики оцінки ефективності інноваційних проектів підприємства в Інтернет.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Каличева Н.Є. Вплив інформаційних технологій на ефективність функціонування вітчизняної транспортно-логістичної системи в сучасних умовах/ Н.Є. Каличева // Актуальні проблеми та напрями розвитку потенціалу соціально-економічних систем в умовах конкуренції: монографія/ За аг.ред. д.е.н., проф. Л.Л. Калініченко.- Х.: ФОП Панов А.М. Видав. ТОВ «В справі», 2017 – С. 201-210

2. Бритков В.Б. Электронный бизнес и наше будущее / В.Б. Бритков, Н.Д. Смольянинов // Бизнес-Академия. – 2004. - № 5-6. - С. 38 - 48

3 Романовський О. Г. Аудит і оцінювання управлінської діяльності/ О. Г. Романовський, М. В. Черкашина, М. О. Науменко та ін. – Х.: АВВМВСУ, 2014 - 296 с.

4. Стрелец И.А. Новая экономика и информационные технологии/ И.А. Стрелец. - М.: Изд-во "Экзамен", 2003. - 256 с.

5. Чухно А.А. Постіндустріальна економіка: теорія, практика та їх значення для України/ А.А. Чухно.- Київ, ЛОГОС, 2003. - 632 с.

6. OECD Science, Technology and Industry Scoreboard 2003 - Towards a Knowledge-Based Economy. OECD. Paris. October 2003, - P. 80.

7. Морозова Л.В. Моделювання організації управління інтегрованими корпоративними структурами / Л.В. Морозова// Вісник економіки транспорту і промисловості: збірник науково-практичних статей. – Харків: УкрДУЗТ, 2017. - №58. – С. 165-170.

8. Науменко М.О. Управління розвитком кластерно-мережних структур М.О. Науменко// «Бізнес Інформ» ХНЄУ, 2015. – Випуск № 3. – С. 269 – 275.

9. Науменко М.О. Розробка моделей стратегічного управління інтегрованими корпоративними структурами / М.О. Науменко// Science Rise. – 2017. - № 3 (32). – С. 25-28.

10. Каличева Н.Є. Проблеми та перспективи впровадження інформаційних технологій у вітчизняній транспортній сфері / Н.Є. Каличева// Сучасна економіка: актуальні проблеми та перспективи розвитку. Колективна монографія. За ред. д.е.н., проф. Прохорової В.В. – Х., «НТМТ», 2014. – С. 73 – 78.